Nr. 7.

SPRAWOZDANIE

CHARLES S. DEWEY'A

ZAGRANICZNEGO CZŁONKA RADY BANKU POLSKIEGO I DORADCY FINANSOWEGO RZĄDU POLSKIEGO.

ZA DRUGI KWARTAŁ

1929 R.

WARSZAWA

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI GEBETHNERA I WOLFFA

1929

Nr. 7.

SPRAWOZDANIE

CHARLES S. DEWEY'A

ZAGRANICZNEGO CZŁONKA RADY BANKU POLSKIEGO I DORADCY FINANSOWEGO RZĄDU POLSKIEGO.

ZA DRUGI KWARTAŁ

1929 R.

WARSZAWA

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI GEBETHNERA I WOLFFA

1929

DRUKARNIA BANKU POLSKIEGO.

WSTĘP.

Poniżej podaje się wyciąg z pierwszego kwartalnego raportu Doradcy:

„Celem stabilizowania złotego na podstawie złotej, ustalenia kredytu Polski w kraju i zagranicą i zabezpieczenia mocnej podstawy dla gospodarczego rozwoju kraju, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej dekretem z dnia 13 października 1927 r. zatwierdził plan stabilizacyjny. W dniu 15 października 1927 r. Rzeczpospolita Polska zaciągnęła pożyczkę, która ma między innemi, dostarczyć Państwu odpowiednich funduszów dla przeprowadzenia tego planu.

Plan stabilizacyjny przewiduje wybór Amerykanina na członka Rady Banku Polskiego, dla służenia mu pomocą i radą przy wypełnianiu obowiązków, wypływających z planu stabilizacyjnego. Rząd Polski zgodził się, aby Amerykanin, członek Rady Banku Polskiego, mianowany był Doradcą Finansowym dla służenia radą i pomocą Rządowi, za pośrednictwem Ministerstwa Skarbu, w zakresie różnych poczynań, przewidzianych w planie stabilizacyjnym. Amerykanin, członek Rady Banku Polskiego, nazywany nadal „Doradcą", wybrany jest na okres trzech lat. Podczas sprawowania swego urzędu będzie on także pełnił pewne funkcje jako przedstawiciel Agentów Fiskalnych pożyczki.

Plan stabilizacyjny przewiduje, że Doradca będzie przygotowywał kwartalne sprawozdania, dotyczące postępu

wykonania planu w poszczególnych punktach. Sprawozdania te będą składane Bankowi Polskiemu i szybko podawane przezeń do wiadomości publicznej.

W sprawozdaniach swych Doradca zamierza omawiać nietylko rezultaty prac wspomnianych powyżej, lecz także dawać zarys ogólnej sytuacji w Polsce, t. j. sytuacji kredytowej i stosunków gospodarczych, istniejących w tym kraju. Obraz położenia gospodarczego będzie przedstawiony z jak największą szczerością, jako wynik materjału informacyjnego, pochodzącego — o ile to tylko było możliwe — z pierwszego źródła".

CZĘŚĆ I.

Wykonanie planu stabilizacyjnego.

Poprzednie sprawozdania Doradcy informowały o szczegółowych zarządzeniach, poczynionych w kierunku wykonania planu stabilizacyjnego. Plan do chwili wydania tego raportu funkcjonował sprawnie. Niektóre punkty planu, ze względu na ich charakter, wymagają dłuższych badań i dopiero po wyciągnięciu ostatecznych wniosków, nastąpi wprowadzenie ich w życie. Dla utrzymania ciągłości w każdem sprawozdaniu mieścić się będą informacje, dotyczące tej kwestji.

Zarządzenia budżetowe, skarbowe i administracyjne. Dochody skarbowe za pierwszy kwartał roku skarbowego 1 kwiecień 1929 r. — 31 marzec 1930 r. utrzymały się na poziomie cokolwiek wyższym, aniżeli roku ubiegłego. Ogólna suma dochodów przy tym samym systemie podatkowym wynosiła 728,828.000 zł., podczas gdy w odnośnym kwartale roku ubiegłego 683,092.000 zł. Ogólna suma wpływów podatkowych była o 8% wyższa, przyczem dochody z monopoli były prawie te same, zyski przedsiębiorstw państwowych wpłacone do skarbu państwa większe a różne dochody administracyjne cokolwiek niższe. Ponieważ dochody w budżecie na rok 1929/30 zostały oszacowane poniżej uzyskanych w r. 1928/29, przeto obecne wpływy są nieco wyższe od przewidywanych w budżecie.

W rozchodach Rząd stosuje ostrożną politykę i w ciągu trzech pierwszych miesięcy omawianego okresu wydał

mniej, niż jedną czwartą sumy rozchodów, przewidzianych w budżecie. Załącznik IV, podając wydatki według ministerstw w porównaniu z sumami budżetowemi, wykazuje, że większość ministerstw zużytkowała mniej niż 25% swoich kredytów rocznych i, że ogólne wydatki wyniosły 24% sumy budżetowej.

Minister Skarbu w swem niedawnem przemówieniu w Komitecie Finansowym Rady Ministrów oznajmił, że Rząd zamierza zmniejszyć znacznie wydatki w bieżącym roku skarbowym w stosunku do sum preliminowanych w budżecie. Redukcja, wynosząca około 160 miljonów złotych dotknie w znacznym stopniu pozycje inwestycyjne, które będą zmniejszone o 138 miljonów złotych. Ograniczanie wydatków nie będzie stosowane wobec prac uprzednio podjętych, jak budowa portu w Gdyni oraz budowa państwowej fabryki związków azotowych w Tarnowie, której wykończenie przyczyni się w dużym stopniu do zwiększenia krajowej produkcji nawozów sztucznych i ograniczenia przywozu tych tak ważnych dla polskiego rolnictwa produktów. Większość nowych projektów będzie odłożona jednak na okres późniejszy. Skutkiem pewnych nieprzewidzianych wydatków, spowodowanych ostatnią surową zimą, oszczędności te będą nieco mniejsze i rzeczywista redukcja wydatków wyniesie w przybliżeniu 100 miljonów złotych.

Głównym powodem ograniczania wydatków inwestycyjnych jest niepewna sytuacja kredytowa. Znaczny wzrost ciasnoty pieniężnej w ostatnich miesiącach w większości państw europejskich wpłynął na pogorszenie rynku pieniężnego w Polsce, a ponieważ brak jest pewności poprawy w najbliższej przyszłości, Rząd podejmuje zarządzenia celem przygotowania się do przetrwania obecnych warunków.

Rząd prowadzi przewidującą politykę, ograniczając inwestycje, chociaż dotychczas wpływy podatkowe nie zmniejszyły się, gdyż ciasnota kredytowa może wywrzeć

ujemny wpływ na życie gospodarcze a zkolei również na dochody Skarbu. Jeżeli redukcja dochodów nie nastąpi, Rząd będzie posiadał pokaźną nadwyżkę, która może być zużytkowana w okresie przejściowym, gdyby została zdecydowana jaka reforma, redukująca opodatkowanie.

Nadwyżki budżetowe były mniejsze, aniżeli w roku ubiegłym i wyniosły ogółem zł. 10,853.000 w porównaniu do zł. 39,394.000 tego samego kwartału 1928/29 r. Obecny budżet upoważnia do większych wydatków, aniżeli w roku ubiegłym, a chociaż bieżące wpływy były wyższe od przewidywanych, to jednak nie wzrosły one w tym samym stosunku jak wydatki.

System budżetów miesięcznych, który jest stosowany w dalszym ciągu, ujawnia następujące zestawienia w pierwszych trzech miesiącach bieżącego roku skarbowego:

	wpływy przewidywane	wpływy rzeczywiste	wydatki przewidywane	wydatki rzeczywiste[1]	nadwyżka rzeczywista
			(w tysiącach złotych)		
Kwiecień. .	249,149	250,936	247,330	245,311	5,625
Maj	234,001	245,311	233,005	240,598	4,713
Czerwiec. .	231,839	232,581	231,444	232,066	515

Zgodnie z planem stabilizacyjnym, Minister Skarbu deponuje w Banku Polskim wszystkie wolne fundusze Skarbu z wyjątkiem tych, które znajdują się w kasach skarbowych i w Pocztowej Kasie Oszczędności. Sprawozdanie z 1 lipca 1929 r. wyszczególnia następujące pozycje:

w kasach skarbowych	zł	73,036.029·31
na rachunku Ministerstwa Skarbu w Pocztowej Kasie Oszczędności	„	33,647.614·60
na rachunku Ministerstwa Skarbu w Banku Polskim.	„	287,148.471·05
	zł	393,832.114·96

[1]) Zgodnie z ustawą skarbową wydatki każdego ministerstwa, przekraczające sumę zatwierdzoną w miesięcznym budżecie, muszą uzyskać aprobatę Rady Ministrów.

Badanie stanu polskich kolei państwowych i ich przyszłych wymagań jest prowadzone w dalszym ciągu przez zainteresowane władze rządowe, w celu sporządzenia planu przekształcenia ich na autonomiczne przedsiębiorstwo.

Podczas trzech miesięcy, obejmujących okres niniejszego sprawozdania, parlament nie obradował; natomiast cztery projekty ustaw o podatkach, wniesione przez Rząd przed odroczeniem sesji sejmowej, o których wspominano w poprzednich sprawozdaniach, zostały wycofane do dalszego rozpatrzenia.

Komitet Bankowy Ministerstwa Skarbu, powołany zgodnie z częścią pierwszą działu drugiego planu stabilizacyjnego, badał w dalszym ciągu stan bankowości, celem opracowania projektów zmierzających do jej poprawy. Z powodu jednak szerokiego zakresu i skomplikowanego charakteru przedmiotu nie było jeszcze możliwe sformułowanie ostatecznych wniosków ze stanowiska zaleceń skarbowych.

Budżet na rok 1928/29 zawiera postanowienie, uprawniające Skarb do udzielania władzom samorządowym pożyczek na przeciąg czasu nie dłuższy ponad 12 miesięcy, pod warunkiem, iż nie przewyższą one 20% całej sumy, pochodzącej z podatków, pobranych przez Skarb na rachunek władz samorządowych w ciągu całego roku. Ten system pożyczek był przyjęty przez plan stabilizacyjny na czas do wprowadzenia odrębnego sposobu finansowania samorządów. Podczas ostatnich trzech miesięcy pożyczki wyniosły tylko 2% sumy podatków, pobranych w tym czasie na rzecz samorządów.

W ostatnich trzech miesiącach nie zawarł żadnych nowych pożyczek zagranicznych ani Rząd, ani też samorządy.

Obok bezpośredniego zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej obsługa pożyczki stabilizacyjnej jest zagwarantowana w szczególności wszystkiemi dochodami z ceł. Z załącznika VI, który podaje miesięczne wpływy celne za okres ubiegłych trzech i pół lat, wynika, że stale wpły-

wy te były wysokie od chwili wprowadzenia planu stabilizacyjnego na jesieni 1927 r. Jak wspominano w poprzednich sprawozdaniach, cła przywozowe na wiele artykułów zostały podwyższone 15 marca 1928 i w związku ze wzrostem przywozu zwiększyły przychód bardziej, aniżeli przewidywano w okresie zaciągania układu pożyczkowego. Dochody z ceł podczas trzech pierwszych półrocznych okresów spłaty rat amortyzacyjnych i odsetek (1 wrzesień 1927 — 1 marzec 1929) przewyższyły sześciokrotnie koszty obsługi pożyczki stabilizacyjnej. W ostatnim kwartale wpływy celne wyniosły 112 miljonów złotych t. j. w przybliżeniu 7 razy tyle, ile wymagają koszty obsługi pożyczki za te 3 miesiące. Jest to suma cokolwiek większa od osiągniętej w tym samym kwartale r. ub. i odzwierciadla jednocześnie takie samo zwiększenie się wartości przywozu między temi dwoma okresami.

Zużytkowanie wpływów z pożyczki stabilizacyjnej. Poniższa tablica przedstawia poszczególne cele, na które — w myśl planu — pożyczka stabilizacyjna ma być użyta i sumy, pozostające na każdym z rachunków w dniu 30 czerwca 1929 r.:

		Suma przewidziana	Suma zużyta	Pozostałość 30. VI. 1929.
		(w miljonach złotych)		
a) Powiększenie kapitału Banku Polskiego . . .		75,0	75,0	—
b) Przejęcie przez Bank Polski połowy emisji skarbowej netto		140,0	140,0	—
c) Konwersja połowy emisji skarbowej netto na monety srebrne:				
początkowa wysokość przeznaczona na ten cel . .	90,0			
przeniesiono na fundusz „F“ . .	32,0			
pozostałość	58,0	58,0	45,0	13,0
d) Umorzenie długu płynnego Skarbu		25,0	25,0	—
e) Utworzenie rezerwy skarbowej		75,0	—	75,0
f) Na cele rozwoju ekonomicznego:				
początkowa wysokość	141,0			
przeniesiono z funduszu c) . . .	32,0			
pozostałość	173,0	173,0	155,0	18,0

Pozycje a), b) i d) zostały całkowicie zużytkowane na cele, na które były przeznaczone. Nowe akcje Banku Polskiego w wysokości 50 miljonów zł. nabyte przez Rząd za sumę 75 miljonów zł. na skutek wykonania pozycji a), mają być ewentualnie sprzedane publiczności, a wpływy zostaną przelane na fundusz „F“ na cele rozwoju gospodarczego.

Pozycja c), przewidująca fundusz na konwersję pozostałych biletów skarbowych na monety srebrne, jest zużywana na cele przewidziane i zgodnie z planem nakreślonym w ostatniem sprawozdaniu Doradcy. Zmiany, jakie będą dokonane w jedno- i dwuzłotowych srebrnych monetach obiegowych, pociągają zmniejszenie zawartości srebra, a w konsekwencji oszczędność, która nie była przewidziana w planie stabilizacyjnym. Zgodnie z możliwie ścisłem oszacowaniem dla dokonania konwersji będzie potrzebna suma 53 miljonów złotych, z czego 45 miljonów złotych już zużytkowano. Reszta z braku jakiegokolwiek specjalnego przeznaczenia, pozostanie do dyspozycji Rządu na cele ogólne. Doradca Finansowy w porozumieniu z Rządem i Bankiem Polskim upoważnił do przelania z tej sumy 32 milj. zł. do funduszu „F“, na cele rozwoju gospodarczego. Na rachunku Rządu w Banku Polskim pozostało przeto na cele zakupu srebra 13 miljonów złotych, czyli w przybliżeniu 5 miljonów więcej, niż przewidywano na cele realizacji konwersji.

Ponieważ wpływy skarbowe przewyższają nadal wydatki, przeto niezachodziła potrzeba zużytkowania funduszu w kwocie 75 miljonów zł., przeznaczonego w planie stabilizacyjnym na rezerwę skarbową.

Fundusz na cele rozwoju ekonomicznego, zwany funduszem „F“, jest stopniowo zużywany na podstawie umowy zawartej między Rządem, Bankiem Polskim a Doradcą.

Poniżej podane są inwestycje z funduszu „F“, w/g stanu na dzień 30 czerwca 1929 r., w złotych:

8% zapis dłużny Państwowej Fabryki Zw. Azotowych w Tarnowie	zł	34,800.000 00
8% zapis dłużny Państwowej Fabryki Aparatów Telegraficzn. i Telefoniczn.	"	5,000.000·00
8% zapis dłużny przedsięb. państwowego „Poczta, Telegraf i Telefon“	"	15,500.000·00
8% zapis dłużny Państw. Zakł. Wodoc. na G. Śląsku	"	2,000.000·00
8% zapis dłużny Państw. Fabr. Olej. Miner. „Polmin“	"	1,500.000·00
8% zapis dłużny przedsięb. państwowego „Żegluga Polska“	"	3,327.500·00
8% listy zastawne Tow. Kred. Ziemsk. w Warszawie	"	13,488.973·88
7% listy zastawne Państwowego Banku Rolnego	"	14,500.152·47
7% obligacje meljoracyjne Państwowego Banku Rolnego	"	21,982.391·16
8% listy zastawne Państwowego Banku Rolnego	"	12,731.420·65
7% listy zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego	"	5,803.960·00
8% listy zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego	"	10,882.283·48
8% listy zastawne Tow. Kred. Ziemsk. we Lwowie	"	3,964.950·00
8% listy zastawne Wileńskiego Banku Ziemskiego	"	7,128.899·99
8% listy zastawne Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego	"	2,570.957·24
	zł	155,181.488·87

CZĘŚĆ II.

Port w Gdyni.

Opierając się na założeniu, że Polska winna obejmować ziemie zamieszkałe przez ludność polską i mieć zapewniony swobodny dostęp do morza, Traktat Wersalski postanowił, że polskie pod względem ludnościowym Pomorze, które sięga do Bałtyku i obejmuje wąski pasek nadbrzeżny, winno być włączone do Polski, a Gdańsk z otaczającem go terytorjum o paru kilometrach kwadratowych, winien być uznany za miasto wolne w granicach polskiego obszaru celnego i Polsce gwarantować w porcie szczególne uprawnienia. Znajdując się przy ujściu częściowo spławnej Wisły, która wraz z dopływami jest prawie całkowicie rzeką polską i przepływa przez większą część kraju, port jest naturalną drogą zbytu dla polskiego handlu. Polska jest nawzajem dla Gdańska naturalną bazą gospodarczą.

Włączenie do polskiego obszaru celnego wywołało szybki rozwój handlu morskiego Gdańska. W okresie kilku pierwszych lat potrzeby odbudowy Polski były przyczyną dużego przywozu, a wkrótce potem dokonywujący się wewnątrz kraju rozwój gospodarczy wpływał stale na wzrost handlu zagranicznego. Ze stosunkowo małego portu, którego obrót towarowy w 1913 r. (wywóz i przywóz) był nieco wyższy od jednego miljona tonn, Gdańsk stał się jednym z największych portów na Bałtyku, z obrotem w 1928 r. 8½ milj. tonn.

Szybki rozwój handlu zagranicznego Polski jest głównie wynikiem terytorjalnego przystosowania się do warunków powojennych. Przemysł, przyzwyczajony do zbytu towarów na pobliskich terytorjach, dostępnych dzięki komunikacji kolejowej, został odcięty od nich skutkiem wysokich stawek celnych oraz ograniczeń powojennych i zmuszony do poszukiwania rynków zamorskich. W takich samych warunkach znalazł się przywóz. Przebywając tę samą drogę co poprzednio, towary muszą obecnie przekraczać jedną lub więcej granic i przechodzić długi łańcuch pośrednictwa, które powiększa ich koszty. Dlatego państwa niesąsiadujące bezpośrednio z Polską starają się coraz więcej przewozić towary wodą, unikając w ten sposób kosztów pośrednictwa kraju trzeciego.

Nadto zgodnie ze swą polityką gospodarczą, Rząd Polski podjął duże wysiłki, aby kierować handel zagraniczny drogą morską a unikać komunikacji kolejowej przez inne kraje. Towary przewożone bezpośrednio okrętami są tańsze, aniżeli wtenczas gdy przechodzą przez inne kraje, a polski bilans płatniczy nie jest nadmiernie obciążany kosztami przywozu i ładunku.

Zaraz w pierwszych latach rozwoju polskiego handlu zamorskiego było widoczne, że Gdańsk, którego zdolność rozbudowy jest ograniczona skutkiem niekorzystnych warunków naturalnych, nie wystarczy dla zaspokojenia wzrastających potrzeb Polski. Polska, posiadając obfite bogactwa naturalne i 30-miljonową ludność, spodziewa się, że handel zagraniczny będzie wzrastał przez dalsze długie lata i nie pragnie, aby ten rozwój był hamowany ograniczoną zdolnością przeładunkową portu. Ten czynnik, jak również widoczne korzyści posiadania portu narodowego skłoniły Polskę do budowy wielkiego nowoczesnego portu. Polsce sprzyjało szczęście w znalezieniu na swem wąskiem wybrzeżu miejscowości Gdyni, która nadawała się znakomicie do budowy portu. Położona w osłonie zatoki gdańskiej, Gdynia posiada dostateczną głębokość dla portu

i wygodne dno dla zarzucania kotwicy, zaś leżąc na pełnem wybrzeżu a nie u ujścia rzeki zapewnia łatwy dostęp. Nadto gleba tej miejscowości nadaje się łatwo do pogłębiania skutkiem czego możliwości rozwoju portu są nieograniczone. Jedna z najważniejszych korzyści jest ta, że miejscowość była zupełnie nowa, można więc było rozpocząć budowę portu według własnych życzeń i ostatnich wymagań techniki. Urządzenia naładunkowe, kolejowe i inne zostały dokonane w ten sposób, że Gdynia staje się szybko najbardziej nowoczesnym portem.

Chociaż prowizoryczne prace zapoczątkowano wcześniej, to jednak dopiero w 1925 r. zostały one wyraźnie posunięte naprzód i odtąd prowadzone w przyśpieszonem tempie. Już w 1926 r. część portu była użytkowana a ogólny naładunek towarów wyniósł w tym roku 414 tys. tonn. Obrót w 1928 r. osiągnął blisko 2,000.000 tonn.

Należy przypuszczać, że port będzie gotów w ogólnych zarysach w końcu 1929 r. i że w tym czasie będzie on posiadał niezbędne urządzenia dla wygodnego przeładunku ponad 500.000 tonn miesięcznie. Ogólne koszty budowy portu, doprowadzonej do tego stanu, będą wynosiły około 84,000.000 zł. i zostaną pokryte całkowicie przez Rząd z dochodów zwyczajnych bez uciekania się do pożyczek zagranicznych. Dalsza rozbudowa portu będzie prowadzona w następnych latach do tego stopnia, ażeby jego miesięczna zdolność przeładunkowa wynosiła 1 miljon tonn. W ten sposób stanie się on jednym z największych portów na Bałtyku.

Kiedy pierwsza część prac zostanie dokonana z końcem tego roku, powierzchnia wodna przystani będzie wynosiła 211 hektarów, względnie 511 akrów. Zewnętrzna część portu o 103 hektarach powierzchni posiada głębokość przeważnie od 9 do 11 metrów. Głębokość basenów wewnętrznych do przeładunku waha się od 8 — 11 metrów. Przystań posiadać będzie 400 metrów nadbrzeża głębokości 11 metrów, ponad 3.000 metrów nadbrzeża o głębokości 10 metrów, 2.300 — 9 metrów, a 4.500 — 8 metrów.

Wraz z rozbudową portu właściwego, przygotowywano jednocześnie odpowiednie urządzenia składowe i przeładunkowe. Składy towarowe o powierzchni 24.450 metrów kw. gotowe są już obecnie do użytku; prace w tym kierunku prowadzone są dalej. Nowobudujące się składy obejmują chłodnię o powierzchni 12 tys. metrów kwadratowych, którą buduje Rząd. Założono wiele żórawi elektrycznych różnego typu celem szybkiego ładowania węgla i innych towarów.

Budowie portu towarzyszy rozbudowa współczesnego miasta, zaopatrzonego w różne urządzenia, wymagane przez ośrodek portowy. Z małej wioski rybackiej, posiadającej w 1921 r. 2.560 mieszkańców, Gdynia stała się ruchliwem miastem handlowem o ludności ponad 25.000. Zostały wytknięte i przeprowadzone ulice, zorganizowane instytucje użyteczności publicznej, pobudowane domy. Celem zachęcenia prywatnej przedsiębiorczości, przyznane zostały specjalne przywileje, łącznie ze zwolnieniem od różnych podatków, dzięki czemu, dla sprostania rosnącym potrzebom handlu, powstało, pomimo wielkiego braku kapitałów w kraju, wiele składów, domów towarowych, gmachów rządowych i t. p.

Szybkość, z jaką rozbudowywał się port, widoczna jest z następującej tablicy, która przedstawia przeładunek towarów w poszczególnych latach:

	W tonnach		
	Przywóz	Wywóz	Ogółem
1925	1.576	50.142	51.728
1926	179	413.826	414.005
1927	6.702	889.439	985.813
1928	190.962	1,765.058	1,956.020

Do ostatniego roku przez Gdynię wywożono głównie węgiel, którego oprócz bunkru eksportowano w r. 1927 — 850 tys. tonn, a w r. 1928 — 1,166 tys. tonn. Wywóz cukru, drzewa, cementu i soli rozwija się dopiero, a należy się spodziewać, że po ukończeniu budowy chłodni tędy będzie

się odbywał szybko rosnący wywóz mięsa, jaj i nabiału. Przywóz był dotychczas mały, lecz obecnie wzrasta szybko dzięki wprowadzaniu ułatwień dla odprawy rudy, surówki żelaza, nawozów sztucznych, zbóż i rozmaitego towaru.

Większość towarów przewożą statki nieobjęte rozkładem jazdy, do których należą okręty polskiego państwowego przedsiębiorstwa „Żegluga Polska“, z siedzibą w Gdyni. Istnieją trzy linje okrętowe, utrzymujące regularną komunikację z Gdynią a wiele innych towarzystw prowadzi rokowania w celu otwarcia komunikacji w bliskiej przyszłości. Towarzystwa, które utrzymują regularną komunikację, łącząc bezpośrednio Gdynię z głównemi portami zagranicznemi, są następujące:

American Scantic Line — Helsingfors, Sztokholm, Kopenhaga, Nowy-Jork i inne porty amerykańskie: statki kursują co 2 tygodnie.

Compagnie Générale Transatlantique — Havre, Ryga; statki kursują co tydzień.

Chargeurs Reunis — Havre, Rio de Janeiro, Buenos-Ayres; statki kursują co 7 tygodni.

Należy się spodziewać, że zarówno przywóz jak i wywóz wzrastać będą szybko, ponieważ towarzystwa okrętowe zaczynają zdawać sobie sprawę z tych przywilejów, których dostarcza Gdynia. Port jest dobrze dostosowany do polskiego handlu, a Rząd usiłuje drogą obniżania ciężarów portowych i stosowania ułatwień przeładunkowych uczynić go możliwie atrakcyjnym. Z chwilą gdy będzie gotowa nowa linja kolejowa Herby - Inowrocław - Gdynia, połączenie z morzem bogatego w węgiel i uprzemysłowionego Górnego Śląska stanie się niezwykle ułatwione.

W przyszłości doniosłą pozycję w handlu Gdyni stanowić będzie prawdopodobnie ruch tranzytowy. Położona na zakręcie od południowych ku wschodnim wybrzeżom Bałtyku — Gdynia jest logicznie przystosowana do roli pośrednika w handlu między Europą wschodnią a centralną. Przewóz linią kolejową jest niewielki; liczba granic

minimalna, a Rząd polski czyni chętnie wiele ułatwień dla ruchu tranzytowego w postaci uproszczonych formalności celnych, szybkiej odprawy ładunku i niskich opłat. W przeciwieństwie do północnych portów Bałtyku, Gdynia jest wolna od lodów i dostępna dla okrętów przez całą zimę.

CZĘŚĆ III.

Położenie gospodarcze.

Ogólne. W okresie drugiego kwartału w ogólnem położeniu gospodarczem nie zaszła poważniejsza zmiana. Objawy pewnej recesji, która rozpoczęła się po szybkim rozwoju życia gospodarczego w ostatnim roku, stały się bardziej wyraźne. Prawdopodobnie gdyby najbliższe miesiące nawet do końca roku wykazywały większe osłabienie, to jeszcze nie byłoby podstawy do obaw, że kraj wchodzi w okres kryzysu. Wytwórczość utrzymuje się nadal na poziomie korzystnym w stosunku do roku poprzedniego i okazuje się, że brak jest dotąd większych zapasów towarowych, chociaż spożycie posiada widoczną skłonność do zmniejszania się. Tak jak poprzednio, perspektywa jest najmniej korzystna ze strony kredytowej. Inkaso staje się coraz trudniejsze a liczba weksli protestowanych wzrasta. Gdy suma weksli protestowanych wynosiła w styczniu niewiele poniżej 77,000.000 zł., to w maju dosięgnęła 113,500.000, co stanowi okrągło 47% wzrostu w ostatnich pięciu miesiącach.

Rolnictwo. Warunki atmosferyczne w kwietniu, maju i czerwcu były tak korzystne, że widoki zbiorów są bardzo dobre, daleko lepsze ponad przeciętną miarę. Oszacowania wskazują, że zboża znajdują się w stanie daleko lepszym nie tylko w porównaniu z rokiem ubiegłym ale i latami poprzedniemi. Pomimo przeszkód w robotach wio-

sennych i opóźnienia zasiewów skutkiem mrozów i ciągłych chłodów istnieje prawdopodobieństwo, że żniwa rozpoczną się wcześniej, aniżeli roku ubiegłego.

Chociaż zbiory roku ubiegłego były korzystne, a w bieżącym roku zapowiadają się jeszcze lepiej, to jednak sytuacja rolników nie jest zadowalająca. Ceny wykazywały tendencję zniżkową i przy obecnym poziomie wykazują spadek dla żyta o 38%, jęczmienia o 25%, a owsa o 22% w porównaniu z przeciętnemi cenami w roku 1927/28. Nadomiar wywóz żyta ostatniej jesieni był obłożony cłem, celem zapewnienia krajowi dostatecznych zapasów na wiosnę. Wskutek tego siła nabywcza ludności wiejskiej znacznie osłabła, co w pewnej mierze wyjaśnia częściowe ograniczenie obrotów w niektórych przemysłach, jak w przemyśle włókienniczym i maszyn rolniczych, które szczególnie zależą od zapotrzebowania rolników.

Przemysł i handel. Ubiegły kwartał był b. mało ożywiony zarówno w przemyśle bawełnianym jak i wełnianym. Wiele zakładów z końcem maja ograniczyło zatrudnienie do jednej zmiany, pracując 4 — 6 dni w tygodniu. Przywóz bawełny surowej, który w drugim kwartale 1928 r. wyniósł 19.260 tonn, w tym samym okresie r. b. wyniósł tylko 14.900 tonn. Wydobycie węgla utrzymało się na poziomie wyższym o 10%, aniżeli przed rokiem, podczas gdy zapasy na zwałach cokolwiek się zmniejszyły. Spadek zapotrzebowania węgla na cele opałowe w kwietniu został w pewnym stopniu wyrównany dzięki zwiększonym zamówieniom kolei i niektórych gałęzi przemysłu. Wywóz węgla, który nie osiągnął w pierwszym kwartale r. b. poziomu zeszłorocznego, tak znacznie powiększył się w kwietniu, maju i czerwcu, że w pierwszem półroczu dorównał całkowicie wywozowi za pierwsze sześć miesięcy 1928 r.

W handlu żelazem i stalą dały się zauważyć w kwartale sprawozdawczym wyraźne oznaki pogorszenia. Chociaż zatrudnienie nie doznało poważniejszego ograniczenia a wytwórczość utrzymała się na poziomie wyższym, ani-

żeli w roku ubiegłym, to jednak sprzedaż w Syndykacie Polskich Hut Żelaznych w pierwszych pięciu miesiącach r. b. była w przybliżeniu o 17% niższa w porównaniu z tym samym okresem r. ub. Spadek ten wywołany jest małem ożywieniem ruchu budowlanego i brakiem zapotrzebowania ze strony metalowego przemysłu przetwórczego, na którym odbija się skurczenie siły nabywczej rolnictwa skutkiem depresji cen na rynku zbożowym. Hurtownicy handlu żelazem oszacowują spadek swych obrotów ponad 36%.

Sytuacja w przemyśle drzewnym jest bardzo niepewna. Zapotrzebowanie przemysłu budowlanego dotychczas jest niewielkie, a wywóz natomiast wyniósł zaledwie 66% normalnego rozmiaru i nie rokuje nadziei na szybką poprawę. Pomimo, że istnieją złe warunki zarówno na rynku wewnętrznym jak i zagranicznym, przemysłowcy uskarżają się na wysokie lokalne ceny surowca drzewnego.

Sprawozdania z przemysłu budowlanego donoszą, że budowa nowych objektów nie przybrała większych rozmiarów. Wprawdzie zatrudnienie utrzymuje się na poziomie roku ubiegłego, lecz prace prowadzone są głównie przy wykończaniu rozpoczętych budowli i przy remoncie. Rozwój ruchu budowlanego hamowany jest nadal ograniczonym rozmiarem i dużym kosztem kredytów, na ten cel rozporządzalnych.

Wyraźna poprawa sezonowa w handlu, która zwykle występuje na wiosnę i z początkiem lata, była tego roku znacznie słabsza aniżeli poprzednio. Obroty wzrosły cokolwiek w większych miastach i ośrodkach przemysłowych, lecz ogólny brak trwałego popytu ze strony okręgów wiejskich skłania kupców do powolnego uzupełniania zapasów. Wzrost lub spadek tego popytu zależy w głównej mierze od tego, co rolnik otrzyma za swe zboże. Obecne wiadomości wskazują na pomyślne urodzaje we wszystkich ważnych krajach produkujących zboże i tu znajduje wytłumaczenie ostatnia tendencja zniżkowa cen. W Polsce

stawki procentowe są wysokie, więc koszty utrzymywania dużych zapasów przy powolnym obrocie towarów są bardzo duże i dlatego ciężary wynikłe z nagromadzonych nadmiernie w stosunku do popytu zapasów mogą pochłonąć różnicę pomiędzy stratami i zyskami w bilansie rocznym. Skoro siła nabywcza większej części ludności kształtuje się pod wpływem cen zbożowych, przeto wydaje się słusznem, że każdy przezorny kupiec i przemysłowiec przy dokonywaniu swych operacyj zarówno kupna jak i produkcji będzie kierował się ściśle bieżącemi notowaniami zbóż.

Ogólna ilość towarów przewiezionych na kolejach przedstawia się dotychczas dodatnio w porównaniu z rokiem ubiegłym. W 1929 roku przeciętna dzienna załadowań w wagonach piętnastotonnowych wyniosła 16.162 w porównaniu z 15.741 wagonami roku 1928.

Obroty w Gdyni osiągnęły w maju wysokość rekordową. Do portu przybyło 152 statków z ładunkiem 45 tys. tonn, głównie nawozów sztucznych, ryżu i łomu żelaznego, wyjechało zaś 149 statków z ładunkiem 243 tys. tonn, w czem przeważnie był węgiel. Obroty te są o 54% wyższe, aniżeli w maju 1928 r.

Rynek pieniężny. Ciasnota gotówki i kredytów, która tak długo hamuje rozwój życia gospodarczego, zaostrzyła się jeszcze bardziej w kwartale sprawozdawczym. Zwykłe zapotrzebowanie wiosenne gotówki ze strony rolnictwa na wydatki związane z orką, zasiewami i uprawą, wzrosło wskutek tego, że rolnicy posiadają naogół duże zapasy niesprzedanego zboża, co również wymaga pewnej sumy funduszów. Z uwagi na drożyznę pieniądza zagranicą, Bank Polski stosował ostrożną politykę, aby nie dopuścić do jakiejkolwiek inflacji na rynku wewnętrznym. Skutkiem tego kredyty Banku uległy ograniczeniu z wyjątkiem ściśle sezonowych kredytów rolnych. Chociaż waluty zagraniczne odpływają nadal głównie na pokrycie zobowiązań wynikłych z nadwyżki przywozu nad wywozem, to jednak

pokrycie biletów i natychmiast płatnych zobowiązań spadło zaledwie z 62·4% do 60·3%

Pod wpływem sytuacji na międzynarodowym rynku pieniężnym Bank Polski podwyższył w kwietniu stopę dyskontową z 8% na 9%, a stopę od pożyczek zastawowych z 9% na 10%. W ślad za tem banki prywatne podwyższyły stopę dyskontową z 12% do 13%. Podwyżka ta nie znajduje dużego refleksu na rynku prywatnym, ponieważ istnieje już duże rozpięcie pomiędzy najwyższemi stawkami banków prywatnych, a kosztami kredytu u prywatnych dyskonterów, które wahają się od 2—4% miesięcznie, zależnie od charakteru weksli i miejscowości. Stosunek weksli zaprotestowanych w Banku Polskim do ogólnej sumy przypadającej do inkasa wzrósł z 5·12% w marcu do 5·81% w czerwcu, przyczem przeszło połowa weksli protestowanych przypada na przemysł włókienniczy. Wkłady wykazały bardzo mały wzrost w okresie ostatnich trzech miesięcy.

Ceny i płace. Ogólny poziom cen wykazuje tendencję zniżkową, lecz w okresie omawianego kwartału podlegał małym tylko zmianom. Z pośród towarów przeważnie importowanych zniżka objęła wełnę, jutę i konopie, jak również ołów, miedź i cynk. Ciągła zniżka cen zboża wraz ze zniżką cen nabiału spowodowała spadek wskaźnika cen rolnych z 92·3 w lutym do 84·2 w maju. W ciągu kwietnia i maja płace wzrosły o 6% w przemyśle cynkowym i ołowianym Górnego Śląska, o 8% w przemyśle metalowym, chemicznym i handlu spożywczym, o 6% w przemyśle naftowym, a w zakładach krawieckich w Warszawie o 15%.

Handel zagraniczny. Za pierwsze sześć miesięcy 1929 r. ujemne saldo bilansu handlowego wyniosło 433,000.000 zł. w porównaniu z 563,000.000 zł. za pierwsze półrocze 1928 r. Porównywując te obydwa okresy, eksport w r. b. wzrósł o 1·7%. Wywóz drzewa i wyrobów drzewnych zmniejszył się o 26%, a mający doniosłe znaczenie wywóz jaj i trzody chlewnej spadł o 22%, względnie o 15%. Te straty zostały

jednak więcej, niż wyrównane dzięki drobnym nadwyżkom w wywozie wielu towarów, a zwłaszcza metali i wyrobów z metali, towarów włókienniczych, węgla, żyta, jęczmienia, bekonów i masła. Znamiennym rysem handlu zagranicznego w okresie ubiegłych miesięcy był bardzo duży spadek przywozu artykułów żywnościowych, szczególnie pszenicy i żyta, dzięki obfitym zapasom z zeszłorocznych zbiorów i protekcyjnej polityce rządowej. Od żniw do 1 czerwca 1928 r. Polska przywiozła 217 tys. tonn pszenicy i żyta, podczas gdy od żniw do 1 czerwca r. b. przywóz tych produktów wyniósł tylko 80 tys. tonn. Przywóz żyta został w rzeczywistości powstrzymany z wyjątkiem zakupów przypadkowych w normalnym obrocie granicznym. Przywóz maszyn i części motorowych był prawie taki sam jak w roku ubiegłym.

ZAŁĄCZNIK I.

STAN DŁUGÓW PAŃSTWOWYCH

30 CZERWCA 1929 ROKU

RODZAJ DŁUGÓW	W przeliczeniu na złote	Równowartość w dolarach 8,92 zł = $ 1,00
Długi zagraniczne		
Pożyczki	1.196,090.607	134,090.875
Długi wobec państw obcych (relief) .	2.178,927.808	244,274.418
Długi wobec instytucyj prywatnych . .	45,102.600	5,056.345
Długi likwidacyjne powojenne	325,186.205	36,455.853
Ogółem	3.745,307.220	419,877.491
Długi wewnętrzne		
Długi oprocentowane	348,450.040	39,063.906
Długi bezprocentowe	167.337	18.760
Razem	348,617.337	39,082.666
Ogólna suma długów państwowych . .	**4.093.924.597**	**458,960.157**

ZAŁĄCZNIK II.

WPŁYWY i WYDATKI BUDŻETOWE

OGÓŁEM

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rzeczywiste 1927-1928	Rzeczywiste 1928-1929	Budżet [2]) 1929-1930	Kwiecień—Czerwiec 1929	
				Rzeczywiste	Odsetek sumy budżetowej
	W miljonach złotych				
Wpływy	2,768.8	3,008.6[1])	2,955.0	728.8	25
Wydatki	2,554.4	2,808.5	2,935.8	718.0	24
Nadwyżka wpływów	214.4	200.1	19.2	10.8	56
	W miljonach dolarów				
Wpływy	310.7	337.6	331.5	81.9	25
Wydatki	286.6	315.1	329.4	80.6	24
Nadwyżka wpływów	24.1	22.5	2.1	1.3	56

[1]) Zobacz uwagę przy III załączniku.

[2]) Łącznie z pewnemi zatwierdzonemi wydatkami, które nie były włączone do preliminarza budżetowego.

ZAŁĄCZNIK III.

WPŁYWY BUDŻETOWE

W MILJONACH ZŁOTYCH

RODZAJ WPŁYWÓW	Rzeczywiste 1927-28	Rzeczywiste 1928-29	Budżet 1929-30	Kiecień-Czerwiec 1929	
				Rzeczywiste	Odsetek sumy budżet.
Podatki, razem	**1,495.0**	**1,737.8**	**1,601.7**	**430.4**	**27**
Podatek majątkowy	65.9	48.9	90.0	4.2	5
„ gruntowy	63.8	64.4	60.0	9.6	16
„ od nieruchomości miejskich	46.3	46.7	42.0	9.0	21
„ przemysł. i obrotowy	281.8	350.5	250.0	76.2	30
„ dochodowy	170.6	242.6	235.0	79.9	34
Inne podatki bezpośrednie. .	15.5	17.0	13.9	2.4	17
Grzywny, kary i odsetki . . .	37.0	44.9	20.0	10.3	52
Opłaty stemplowe i patentowe	178.7	198.9	195.6	51.0	26
Cła	372.0	425.2	425.0	111.9	26
Wewnętrzne podatki konsumcyjne	166.9	181.8	172.2	45.9	27
Dodatek 10% do podatków . .	96.5	116.9	98.0	30.0	31
Zyski z monopolów, razem	**796.8**	**890.3**	**904.5**	**199.8**	**22**
Tytoń	372.1	384.5	405.0	91.0	22
Spirytus	360.8	433.2	426.5	94.5	22
Sól	44.9	45.9	47.3	7.5	16
Inne	19.0	26.7	25.7	6.8	26
Zyski z przedsiębiorstw państwowych, razem	**200.6**	**104.3**[1]	**164.6**	**41.2**	**25**
Koleje	51.0	—	68.4	—	—
Poczta i telegrafy	20.2	19.0	15.1	6.0	40
Lasy państwowe	119.0	80.6	80.4	34.6	43
Wszystkie inne	10.4	4.7	0.7	6	86
Różne dochody administracyjne	**276.4**	**276.2**	**284.2**	**57.4**	**20**
Ogółem . . .	**2,768.8**	**3,008.6**	**2,955.0**	**728.8**	**25**

[1]) Ustawą z dnia 23 marca 1929 r. koleje zostały zwolnione od wpłaty do Skarbu swych dochodów za ten rok.

ZAŁĄCZNIK IV.

WYDATKI BUDŻETOWE

W MILJONACH ZŁOTYCH

RODZAJ WYDATKÓW	Rzeczywiste 1927-28	Rzeczywiste 1928-29	Budżet 1929-30	Kwiecień-Czerwiec 1929 [3])	
				Rzeczywiste	Odsetek sumy budżet.
Administracja ogólna, razem	**2,083.8**	**2,280.4**	**2.269.8**	**538.6**	**24**
Prezydent, Sejm, Senat, Rada Ministrów, Kontrola Państwowa	26.2	23.4	24.8	5.8	23
Ministerstwa:					
Spraw Zagranicznych	46.1	55.7	55.4	18.1	31
„ Wojskowych	824.4	840.4	812.8	196.4	23
„ Wewnętrznych	217.1	248.7	235.2	56.2	22
Skarbu	127.7	170.0	146.0	30.3	20
Sprawiedliwości	104.4	115.8	123.2	27.2	20
Przemysłu i Handlu	35.4	55.3	56.5	17.4	30
Komunikacji	3.5	16.1	18.8	13.4	70
Rolnictwa	37.2	52.9	60.6	10.2	16
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publiczn.	361.1	419.5	433.3	103.5	22
Robót Publicznych	118.6	137.4	162.1	35.6	22
Pracy i Opieki Społecznej	68.7	62.2	65.4	12.7	19
Reform Rolnych	113.4[1])	80.6	72.9	11.1	15
Poczt i Telegrafów [2])		2.4	2.8	7	22
Emerytury	102.4	122.7	113.7	43.2	34
Renty inwalidzkie i pensje	141.4	156.7	135.1	43.6	28
Długi państwowe	186.6	228.1	247.3	84.6	34
Niedobory niektórych przedsiębiorstw państwowych	39.8	20.6	21.9	8.0	36
Ogółem	**2,554.0**	**2,808.5**	**2,787.8**	**718.0**	**24**

[1]) W tem 51·2 milj. złotych w marcu 1928 roku na powiększenie kapitału zakładowego Państwowego Banku Rolnego.
[2]) Włączone przed rokiem 1928/29 do Ministerstwa Komunikacji.
[3]) Zobacz uwagę przy II załączniku.

ZAŁĄCZNIK V.

ZESTAWIENIE MIESIĘCZNE DOCHODÓW I WYDATKÓW BUDŻETOWYCH

W MILJONACH ZŁOTYCH

	Dochody			Wydatki		
	1927-1928	1928-1929	1929-1930	1927-1928	1928-1929	1929-1930
Kwiecień	202,546	222,477	250,936	166,051	213,199	245,311
Maj	209,956	244,034	245,311	169,804	230,290	240,598
Czerwiec	198,832	216,581	232,581	180,039	206,209	232,066
Pierwszy kwartał .	**611,334**	**683,092**	**728,828**	**535,894**	**649,698**	**717,975**
Lipiec	203,661	232,211		177,058	223,985	
Sierpień	192,258	233,794		164,274	230,582	
Wrzesień	193,846	238,382		181,597	228,081	
Drugi kwartał . . .	**589,765**	**704,387**		**522,929**	**682,648**	
Październik . . .	233,050	261,420		209,633	256,420	
Listopad	279,405	279,350		237,307	257,984	
Grudzień	255,191	296,128		248,881	265,217	
Trzeci kwartał . . .	**767,646**	**836,898**		**695,821**	**779,621**	
Styczeń.	254,999	256,872		228,970	227,461	
Luty	238,903	249,349		233,412	203,466	
Marzec	306,179	278,045		286,773	265,570	
Pierwszy kwartał .	**800,081**	**784,266**		**749,155**	**696,497**	
Dodatkowy okres [1])	—	—		50,591	20,611	
Ogółem. . .	**2.768,826**	**3.008,643**		**2.554,390**	**2.829,075**	

[1]) Okres w którym pewne zatwierdzone wydatki, w całości nie zużyte podczas poprzedniego roku fiskalnego, mogły być kontynuowane.

ZAŁĄCZNIK VI.

DOCHODY MIESIĘCZNE Z CEŁ

MIESIĄCE	W miljonach złotych				W tysiącach dolarów[1])			
	1926 r.	1927 r.	1928 r.	1929 r.	1926 r.	1927 r.	1928 r.	1929 r.
Styczeń	12.0	19.0	25.7	36.8	1,596	2,128	2,882	4,133
Luty	11.3	16.3	37.5	27.5	1,509	1,832	4,206	3,077
Marzec	14.9	27.0	56.5	32.9	1,910	3,032	6,339	3,686
Kwiecień	16.4	23.0	28.0	43.2	1,824	2,584	3,142	4,850
Maj	13.2	32.4	40.2	34.2	1,255	3,638	4.507	3,837
Czerwiec	14.3	22.1	30.3	32.6	1,421	2,478	3.395	3,662
Lipiec	16.8	29.6	37.8		1,887	3,324	4.245	
Sierpień	15.9	21.9	33.8		1,785	2,461	3,791	
Wrzesień	16.4	28.7	42.7		1,836	3,224	4,791	
Październik . . .	18.8	26.2	34.3		2,107	2,940	3,850	
Listopad	18.1	33.8	39.7		2,026	3,796	4,457	
Grudzień	21.2	34.4	41.2		2,377	3,861	4,620	

[1]) Przeliczone: od lipca 1926 r. do dziś podług obecnej równi (1 złoty = $ 0.1122), co odpowiada ściśle obecnemu kursowi bieżącemu, od stycznia do czerwca 1926 r. w/g. przeciętnych kursów miesięcznych.

BIULETYN
BANKU POLSKIEGO

Wszystkie tablice
oprócz trzech pierwszych oparte są na publikacjach
Głównego Urzędu Statystycznego

1. GŁÓWNE POZYCJE BILANSU BANKU POLSKIEGO

W MILJONACH ZŁOTYCH

	1928 Marzec 31	1928 Czerw. 30	1928 Wrzes. 30	1928 Grudz. 31	1929 Marzec 31	1929 Kwiec. 30	1929 Maj 31	1929 Czerw. 30
AKTYWA								
Złoto								
a) w skarbcu	353.3	380.5	407.8	425.7	426.8	427.6	429.0	430.9
b) zagranicą	200.0	220.7	195.3	195.4	195.4	195.4	195.4	195.4
Srebro	3.0	3.5	4.0	.5	1.1	1.2	1.3	1.5
Waluty, dewizy i należności zagraniczne								
zaliczone do pokrycia	632.1	523.7	462.4	527.1	529.9	482.6	455.9	437.7
niezaliczone do pokrycia	211.3	209.8	200.2	186.8	129.0	93.8	82.6	82.4
Polskie monety srebrne i bilon	.9	1.1	.7	1.0	.6	.1	.9	.7
Portfel wekslowy	495.8	581.5	660.0	640.7	704.0	697.5	742.2	741.4
Pożyczki zastawowe i papiery procentowe	54.8	65.3	93.3	95.2	92.7	89.6	92.5	95.1
Dług Skarbu Państwa	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0
Inne aktywa [1])	132.3	159.0	151.1	195.1	167.2	181.8	186.4	196.0
PASYWA								
Kapitał zakładowy	150.0	150.0	150.0	150.0	150.0	150.0	150.0	150.0
Fundusz zapasowy	94.4	94.4	94.4	94.4	100.0	100.0	100.0	100.0
Natychmiast płatne zobowiązania i obieg biletów bankowych	1,736.4	1,779.2	1,783.2	1,819.5	1,845.5	1,765.5	1,776.6	1,766.1
Obieg biletów bankowych	1,127.6	1,184.0	1,261.4	1,295.3	1,333.3	1,274.2	1,244.5	1,298.5
Inne pasywa	127.7	146.5	172.2	228.6	176.2	179.1	184.6	190.1
Stopa dyskontowa	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	9.0	9.0	9.0

[1]) W pozycji tej uwzględnione są papiery funduszu zapasowego, nieruchomości i inne aktywa.

2. OBIEG PIENIĘŻNY

W MILJONACH ZŁOTYCH

Koniec miesiąca		Ogółem	Bilety B. P.	Bilon i bilety państwowe	W tem: Bilety państwowe	W tem: Bilon	W tem: Srebro	W tem: Nikiel i bronz
Grudzień . .	1927	1,312.3	1,003.0	309.3	167.0	142.3	90.2	52.1
Marzec . . .	1928	1,413.0	1,127.6	285.4	138.8	146.6	91.3	55.3
Kwiecień . .	"	1,392.1	1,126.0	266.1	122.1	144.0	88.5	55.5
Maj	"	1,385.3	1,133.0	252.3	109.4	142.9	85.5	57.4
Czerwiec . .	"	1,434.3	1,183.9	250.4	107.3	143.1	83.6	59.5
Lipiec . . .	"	1,404.8	1,159.2	245.6	104.1	141.5	81.5	60.0
Sierpień . .	"	1,455.3	1,206.7	248.6	106.0	142.6	80.8	61.8
Wrzesień . .	"	1,515.5	1,261.4	254.1	108.9	145.2	81.5	63.7
Październik .	"	1,568.5	1,313.0	255.5	107.9	147.6	81.9	65.7
Listopad . .	"	1,516.1	1,269.7	246.4	100.9	145.5	81.1	64.4
Grudzień . .	"	1,539.3	1,295.3	244.0	98.9	145.1	81.0	64.1
Styczeń . . .	1929	1,451.6	1,222.1	229.5	88.3	141.2	80.4	60.8
Luty	"	1,479.8	1,248.8	231.0	89.8	141.2	80.7	60.5
Marzec . . .	"	1,571.9	1,333.3	238.6	96.1	142.5	81.6	60.9
Kwiecień . .	"	1,505.4	1,274.2	231.2	91.1	140.1	81.0	59.1
Maj	"	1,471.0	1,244.5	226.5	87.6	138.9	80.0	58.9
Czerwiec . .	"	1,532.5	1,298.5	234.0	94.2	139.8	78.9	60.9

3. KURS DOLARA I FUNTA SZTERLINGÓW W WARSZAWIE

(PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY)

	Złotych za 1 dolara			Złotych za 1 £		
	1927	1928	1929	1927	1928	1929
Styczeń	8.99	8.90	8.90	43.71	43.46	43.25
Luty	8.95	8.90	8.90	43.51	43.46	43.28
Marzec.	8.95	8.90	8.90	43.53	43.50	43.28
Kwiecień.	8.93	8.90	8.90	43.46	43.52	43.28
Maj	8.93	8.90	8.90	43.45	43.52	43.27
Czerwiec	8.93	8.90	8.90	43.44	43.51	43.24
Lipiec	8.93	8.90		43.43	43.38	
Sierpień	8.93	8.90		43.48	43.28	
Wrzesień	8.93	8.90		43.51	43.25	
Październik . . .	8.91	8.90		43.46	43.23	
Listopad	8.90	8.90		43.45	43.29	
Grudzień.	8.90	8.90		43.52	43.27	

4. WSKAŹNIKI: HURTOWY, DETALICZNY I KOSZTÓW UTRZYMANIA

1927 = 100	Ceny hurtowe			Ceny detaliczne (Warszawa)	Koszty utrzymania (Warszawa)
	Wskaźn. ogólny	Artykuły rolne	Artykuły przemysłowe		
Styczeń 1927	95.3	94.9	95.3	99.3	98.8
Luty . . . . „	96.3	96.2	96.3	99.3	98.8
Marzec . . . . . . „	97.7	97.5	97.8	98.8	98.3
Kwiecień . . . . . „	100.8	103.0	99.2	99.3	99.9
Maj . . . . „	101.7	104.9	99.3	100.8	100.6
Czerwiec . . . . . „	101.5	103.6	99.9	100.2	100.9
Lipiec . . . . . . „	102.1	104.5	100.2	98.9	97.7
Sierpień . . . . . „	101.4	101.4	101.4	98.9	98.6
Wrzesień . . . . . „	100.7	99.2	102.1	100.6	99.4
Październik . . . . „	100.7	98.4	102.5	100.8	100.9
Listopad . . . . . „	101.6	99.4	103.1	101.8	103.2
Grudzień . . . . . „	100.9	97.3	103.7	101.5	102.6
Styczeń 1928	99.7	94.4	103.8	101.6	101.9
Luty . . . . „	99.1	93 9	103.0	100.7	100.3
Marzec . . . . . . „	102.1	100.5	103.2	101.8	101.1
Kwiecień . . . . . „	104.7	104.0	105.3	102.8	102.3
Maj . . . . „	103.4	102.0	104.7	103.3	102.8
Czerwiec . . . . . „	102.5	100.3	104.6	104.5	103.2
Lipiec . . . . . . „	101.9	98.8	104.5	104.9	103.9
Sierpień . . . . . „	100.2	95.0	104.3	103.5	103.5
Wrzesień . . . . . „	99.7	94.7	103.8	104,2	103.5
Październik . . . . „	99.9	94.6	104.2	104.6	104.4
Listopad . . . . „	99.9	94.1	104.7	105.2	106.1
Grudzień . . . . . „	99.5	93.9	104.1	104.5	105.9
Styczeń 1929	97.5	89.5	104.0	104.9	105.5
Luty . . . . . . „	98.8	92.3	103.9	107.7	108.2
Marzec . . . . . . „	99.0	91.6	104.7	106.7	105.6
Kwiecień . . . . . „	98.3	90.3	104.3	106.5	106.0
Maj . . . . „	95.4	84.2	104.1	111.4	106.0
Czerwiec . . . . . „	95.1	84.3	103.5	109.1	104.4

5. KRÓTKOTERMINOWE KREDYTY BANKOWE W POLSCE

W MILJONACH ZŁOTYCH

	1927		1928			
	Czerw. 30	Grudz. 31	Marzec 31	Czerw. 30	Wrześ. 30	Grudz. 31
Ogółem. . .	**1,748.8**	**1,949.4**	**2,188.3**	**2,446.9**	**2,691.9**	**2,718.3**
Bank Polski.	427.3	497.7	544.5	640.8	743.9	731.9
Banki państwowe . .	598.9	488.0	558.6	614.4	648.6	650.4
W tem:						
Bank Gospod. Kraj.	400.1	236.0[1]	274.1	276.0	283.0	267.6
Państw. Bank Rolny	159.1	213.1	248.2	301.1	329.2	353.1
P. K. O.	39.7	38.9	36.3	37.3	36.4	29.7
Banki akcyjne . . .	583.4	795.4	899.0	981.0	1.071.8	1,104.2
Oddziały b-ków zagr.	95.7	128.8	139.7	157.7	172.0	177.7
Banki komunalne . .	19.0	18.8	23.0	29.6	33.3	33.5
Centralna Kasa Spółek Rolniczych . .	19.5	20.7	23.5	23.4	22.3	20.6

6. STAN WKŁADÓW PRYWATNYCH

WE WSZYSTKICH BANKACH ŁĄCZNIE Z WKŁADAMI OSZCZĘDNOŚCIOWEMI

W MILJONACH ZŁOTYCH

	1927		1928				1929
	Czerwiec 30	Grudzień 31	Marzec 31	Czerwiec 30	Wrzesień 30	Grudzień 31	Marzec 31
Ogółem . .	**1,469.9**	**1,905.3**	**2,154.7**	**2,442.0**	**2,452.1**	**2,556.9**	**2,656.9**
Bank Polski. .	113.4	184.3	175.5	170.3	130.5	182.4	198.2
Banki państw.[3])	459.6	551.5	661.8	725.8	753.5	726.0	697.0
Banki akc.[2]). .	568.1	735.2	781.3	927.4	885.3	915.2	943.1
Kasy oszczędn. i spółdz. kred.	303.0	405.0	503.0	582.0	643.0	690.0	765.0
Banki komun..	24.6	27.0	31.4	34.6	37.5	40.6	50.1
Centr. Kasa Sp. Rolniczych .	1.2	2.3	1.7	1.9	2.3	2.7	3.1

[1]) W listopadzie około 180 miljonów złotych przelano z krótkoterminowego na rachunek długoterminowego kredytu.
[2]) Łącznie z oddziałami banków zagranicznych.
[3]) Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny i P. K. O.

7. PRODUKCJA GÓRNICZO-HUTNICZA

W TYSIĄCACH TONN

	1913	1925	1926	1927	1928	1927 styczeń-maj	1928 styczeń-maj	1929 maj
Węgiel kamienny	40.972	29.081	35.747	38.084	40.588	15.870	16.920	3.395
Ropa naftowa . .	1.071	812	796	723	741	301	310	59
Sole potasowe . .	2	179	208	276	333	115	143	18
Sól kuchenna . .	189	330	339	378	401	158	167	24
Rudy żelazne . .	474	214	317	541	691	225	292	50
Rudy cynk. i ołow.	—	1.130	1.144	1.036	1.080	437	459	89
Surówka żelaza .	1.055	315	327	618	683	258	285	64
Stal	1.619	782	788	1.244	1.437	486	599	121
Wytwory walcow.	1.222	585	562	924	1.059	383	437	79
Cynk	192	114	124	150	162	63	67	14

8. PRODUKCJA WĘGLA, SURÓWKI ŻELAZA I STALI

W TYSIĄCACH TONN

	Węgiel			Surówka żelaza			Stal		
	1927	1928	1929	1927	1928	1929	1927	1928	1929
Styczeń. .	3.698	3.454	4.039	42.3	59.0	61.5	98.5	104.1	142.7
Luty . . .	3.409	3.271	3.285	42.6	54.5	48.5	94.2	102.3	118.6
Marzec . .	3.002	3.509	3.808	47.7	58.0	59.9	114.4	118.2	126.3
Kwiecień .	2.599	2.981	3.734	47.9	54.9	61.0	97.4	108.1	125.1
Maj	2.731	3.060	3.395	48.0	54.7	63.7	96.5	111.6	120.7
Czerwiec .	2.773	3.192		46.8	53.8		102.8	116.3	
Lipiec . .	3.077	3.248		51.4	56.1		111.5	122.3	
Sierpień .	3.189	3.416		56.6	56.8		115.0	128.4	
Wrzesień .	3.254	3.401		59.2	56.4		110.7	127.2	
Październik	3.406	3.848		62.4	62.9		104.3	139.2	
Listopad .	3.436	3.770		55.6	59.1		106.2	131.5	
Grudzień .	3.446	3.449		57.6	57.5		95.0	128.0	
Przeciętnie miesięcznie	3.169	3.384	3.662	51.5	57.0	55	103.9	119.0	130.6

9. ZATRUDNIENIE I BEZROBOCIE

Koniec miesiąca	Liczba zatrudnionych ogółem			Liczba bezrobotnych ogółem		
	1927	1928	1929	1927	1928	1929
Styczeń . .	703.862	779.595	833.490	208.536	179.602	160.843
Luty . . .	710.220	795.503	816.168	213.592	178.403	177.462
Marzec . .	708.221	819.141	827,191	205.770	167.022	176.539
Kwiecień .	724.512	846.767	866,355	190.578	154.656	151,519
Maj	751.008	872.170	891,677	174.349	132.453	122,771
Czerwiec .	767.004	890.173		159.365	116.719	106,622
Lipiec . .	773.857	903.873		147.713	103.451	
Sierpień .	791.475	916.199		132.952	94.177	
Wrzesień .	788.173	912.790		116.843	79.885	
Październik	910.773	932.444		115.732	79.689	
Listopad .	796.469	927.458		136.738	94.132	
Grudzień .	767.878	880.682		165.268	126.429	

Koniec miesiąca	Liczba zatrudnionych w:				Liczba zatrudnion. w przemyśle przetw. tylko kilka dni w tygodniu
	górnictwie	hutnictwie	przemyśle przetwórczym	innych gałęziach przemysłu[1]	
Maj . . . 1927	139.375	56.546	480.781	74.306	36.687
Czerwiec „	140.489	56.990	491.188	78.337	60.731
Lipiec . . „	141.196	57.622	502.602	72.437	20.438
Sierpień . „	140.356	58.305	520.598	72.216	23.415
Wrzesień „	140.469	59.157	516.074	72.473	53.409
Październik „	143.248	58.436	538.011	70.578	40.121
Listopad . „	145.059	58.642	535.741	57.027	39.145
Grudzień. „	144.719	57.644	518.549	46.966	70.403
Styczeń . 1928	143.038	59.697	493.099	83.762[2])	56.922
Luty . . . „	142.780	60.161	506.015	86.547	60.560
Marzec. . „	142.584	60.703	525.294	90.560	65.239
Kwiecień. „	142.237	61.411	550.198	92.921	69.463
Maj . . . „	142.580	61.371	560.155	108.064	97.994
Czerwiec „	143.380	63.510	571.717	111.566	52.468
Lipiec . . „	143.401	64.386	578.668	117.418	45.154
Sierpień . „	142.937	65.642	590.831	116.789	56.081
Wrzesień „	142.952	65.945	591.108	112.785	70.128
Październik „	143.999	66.708	617.388	104.349	77.921
Listopad . „	146.797	67.207	608.226	105.228	34.800
Grudzień. „	147.723	66.869	576.966	89.124	42.711
Styczeń . 1929	150.663	67.590	534.658	80.579	32.349
Luty . . . „	150.353	65.875	520.987	78.953	56.789
Marzec. . „	148.657	65.556	532.752	80.226	62.679
Kwiecień. „	150.241	66.885	561.401	87.828	98.044
Maj . . . „	152.524	66.349	577.725	95.079	135.608

[1]) Roboty publiczne, elektrownie i wodociągi, wytwórnie amunicji, warsztaty kolejowe.
[2]) Dane za rok 1927 nie obejmują zatrudnionych w warsztatach kolejowych.

10a. HANDEL ZAGRANICZNY

(BEZ ZŁOTA I SREBRA)

W MILJONACH ZŁOTYCH OBIEGOWYCH

Miesiąc	1926			1927			1928			1929		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
Styczeń	81.2	187.8	+106.6	186.7	201.1	+ 14.4	271.1	218.4	— 52.7	294.0	215.8	— 78,2
Luty	82.2	156.0	+ 73.8	193.3	200.3	+ 7.0	270.4	197.8	— 72.6	265.0	167.5	— 97,5
Marzec.	125.3	151.8	+ 26.5	221.3	222.3	+ 1.0	372.1	208.3	—163.8	233.3	161.5	— 71,8
Kwiecień . . .	117.3	161.4	+ 44.1	255.2	205.9	— 49.3	265.6	184.5	— 81.1	321.1	214.3	—106,8
Maj	89.8	154.3	+ 64.5	282.1	196.7	— 85.4	296.5	201.8	— 94.7	272.2	226.9	— 45,3
Czerwiec . . .	109.1	175.4	+ 66.3	275.6	196.4	— 79.2	289.5	192.0	— 97.5	271.7	237.9	— 33,8
Lipiec	113.1	207.5	+ 94.4	234.4	196.3	— 38.1	288.2	201.5	— 86.7			
Sierpień	158.3	221.2	+ 62.9	223.5	207.8	— 15.7	258.8	196.3	— 62.5			
Wrzesień . . .	146.8	197.3	+ 50.5	219.0	205.2	— 13.8	272.8	204.3	— 68.5			
Październik . .	175.2	202.8	+ 27.6	259.7	238.1	— 21.6	277.2	238.7	— 38.5			
Listopad	185.4	226.5	+ 41.1	265.9	229.2	— 36.7	261.1	255.1	— 6.0			
Grudzień. . . .	155.2	204.3	+ 49.1	275.3	215.4	— 59.9	238.4	209.2	— 29.2			
Ogółem	**1,538.9**	**2,246.3**	**+707.4**	**2,892.0**	**2,514.7**	**—377.3**	**3,361.7**	**2,507.9**	**—853.8**			

10b. HANDEL ZAGRANICZNY

(BEZ ZŁOTA I SREBRA)

W MILJONACH ZŁOTYCH OBIEGOWYCH

Miesiąc	1928				1929			
	Surowce i wyroby przemysłowe		Artykuły spożywcze i zwierzęta		Surowce i wyroby przemysłowe		Artykuły spożywcze i zwierzęta	
	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz
Styczeń	228.0	146.9	43.2	71.5	250.7	139.3	43.3	76.5
Luty	230.8	135.4	39.6	62.4	223.5	119.3	41.5	48.2
Marzec.	319.4	141.9	52.7	66.4	203.7	114.1	29.6	47.4
Kwiecień . . .	207.3	127.3	58.3	57.2	273.6	148.0	47.5	66.3
Maj	197.7	135.8	98.7	65.9	233.3	144.8	38.9	82.0
Czerwiec . . .	206.2	136.4	83.3	55.6	227.6	155.9	44.1	82.0
Lipiec	219.4	144.6	68.8	56.9				
Sierpień	214.2	142.8	44.6	53.5				
Wrzesień . . .	222.2	140.6	50.6	63.8				
Październik . .	229.5	154.9	47.7	83.8				
Listopad	228.7	146.2	32.4	103.9				
Grudzień. . . .	200.1	129.5	36.0	79.7				
Ogółem	**2,703.5**	**1,682.3**	**655.9**	**825.6**	**1,412.4**	**821.4**	**244.9**	**402.4**

11. PRZYWÓZ I WYWÓZ

W TYSIĄCACH

PRZYWÓZ			
TOWARY	1927	1928	Styczeń — Czerwiec 1929
Pszenica i mąka pszenna	149,772	121,177	9,992
Żyto i mąka żytnia	58,478	54,642	399
Inne zboża	39,863	33,042	5,903
Ryż	48,308	61,606	53,886
Artykuły kolonjalne.	97,054	100,135	30,365
Ryby, śledzie	54,656	58,417	36,365
Tłuszcze jadalne	59,075	74,746	41,153
Tytoń.	33,485	34,104	31,922
Skóry surowe i wyprawione . .	152,203	174,567	57,209
Rudy cynkowe	50,272	41,876	23,876
Rudy żelazne	25,932	26,013	18,679
Kauczuk i wyroby gumowe . . .	43,868	65,064	21,689
Sztuczne nawozy	77,421	114,707	96,258
Smary	72,742	63,149	35,296
Żelastwo (szmelc).	54,847	75,343	46,279
Maszyny	225,687	320,040	155,072
Materjały i przyrządy elektrotechn.	73,485	93,136	46,976
Samochody	48,632	81,227	34,310
Papier i wyroby papierowe . . .	76,775	84,277	37,792
Bawełna	293,885	325,653	153,076
Przędza bawełniana.	43,265	52,177	26,813
Tkaniny bawełniane	36,761	50,863	24,273
Wełna	198,738	181,135	121,242
Przędza wełniana	63,295	68,987	31,106
Tkaniny wełniane	13,459	19,269	10,909
Tkaniny jedwabne	34,606	39,035	24,122

POSZCZEGÓLNYCH TOWARÓW

ZŁOTYCH

W Y W Ó Z

TOWARY	1927	1928	Styczeń — Czerwiec 1929
Pszenica i mąka pszenna	4,067	1,252	939
Żyto i mąka żytnia	4,410	3,982	9,958
Jęczmień	26,774	46,201	37,503
Cukier	130,835	102,169	51,460
Mięso	65,541	68,266	43,476
Masło i sery	43,071	70,165	32,479
Jaja	169,370	144,697	61,149
Pasza	68,960	50,395	23,825
Trzoda chlewna	168,027	208,108	89,070
Materjały i wyroby drzewne	634,967	590,053	214,404
Rośliny i ich części	67,859	62,433	41,557
Węgiel	343,388	362,817	170,259
Nafta i produkty naftowe	88,391	79,591	31,273
Żelazo i stal	75,057	78,237	47,745
Cynk	181,939	160,402	84,869
Przędza i tkaniny bawełniane	61,317	42,853	17,066
Przędza i tkaniny wełniane	45,477	54,577	43,503

12a. HANDEL Z POSZCZEGÓLNEMI KRAJAMI

W TYSIĄCACH ZŁOTYCH

KRAJE	1927			1928			1929 Styczeń-Maj		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
Ogółem	**2,892.0**	**2,514.8**	**— 377.2**	**3,362.2**	**2,508.0**	**— 854.2**	**1,385.3**	**986.0**	**— 399.3**
Anglja	270.8	306.4	+ 35.6	313.5	226.7	— 86.8	122.5	97.2	— 25.3
Austrja	188.8	276.4	+ 87.5	221.0	311.4	+ 90.4	79.6	125.1	+ 45.5
Belgja	46.2	61.4	+ 15.2	66.6	57.4	— 9.2	29.1	27.4	+ 1.7
Czechosłowacja	167.4	252.9	+ 85.5	213.4	295.5	+ 82.1	101.4	109.9	+ 8.5
Danja	52.9	74.2	+ 22.0	53.2	76.4	+ 23.2	20.0	34.0	+ 13.0
Francja	216.3	43.0	— 173.3	249.2	43.0	— 206.1	90.7	19.5	— 71.2
Holandja	122.0	85.0	— 37.0	139.3	78.0	— 61.3	53.2	22.3	— 30.9
Indje Brytyjskie	78.0	13.8	— 64.3	109.2	1.8	— 107.4	29.2	0.9	— 28.3
Łotwa	21.2	41.9	+ 20.7	17.9	59.8	+ 41.9	4.7	32.8	+ 28.1
Niemcy	736.7	804.7	+ 68.0	903.1	858.8	— 44.3	366.3	292.3	— 74.0
Rosja	100.0	44.9	— 55.1	39.1	38.6	— 0.6	13.7	23.8	+ 10.1
Rumunja	70.8	82.4	+ 11.7	38.3	54.4	+ 16.1	12.0	21.4	+ 9.4
Stany Zjednoczone	372.9	19.1	— 353.8	466.6	19.0	— 447.6	172.9	14.0	— 158.8
Szwajcarja	60.8	19.2	— 41.7	89.3	17.3	— 72.1	39.7	15.1	— 24.6
Szwecja	58.0	146.3	+ 88.2	69.9	100.7	+ 39.9	22.2	36.7	+ 14.5
Węgry	46.5	54.0	+ 7.5	44.1	43.4	— 0.8	15.9	20.8	+ 4.9
Włochy	84.0	52.8	— 31.2	83.0	48.7	— 34.4	36.5	16.4	— 20.2
Inne kraje	199.3	136.5	— 62.8	245.3	168.1	— 77.2	175.7	76.4	— 99.3

12b. HANDEL Z POSZCZEGÓLNEMI KRAJAMI

W ODSETKACH WARTOŚCI

KRAJE	PRZYWÓZ			WYWÓZ		
	1927	1928	1929 styczeń—maj	1927	1928	1929 styczeń—maj
Ogółem . .	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Anglja	9.4	9.3	8,8	12.2	9.0	9.9
Austrja	6.5	6.6	5.8	11.0	12.4	12.7
Belgja	1.6	2.0	2.1	2.4	2.3	2.8
Czechosłowacja .	5.8	6.3	7.3	10.1	11.8	11.1
Danja	1.8	1.6	1.4	2.9	3.0	3.4
Francja	7.5	7.4	6.6	1.7	1.7	2.0
Holandja	4.2	4.1	3.8	3.4	3.1	2.3
Indje Brytyjskie .	2.7	3.2	1.7	0.5	0.1	0.1
Łotwa	0.7	0.5	0.3	1.7	2.4	3.3
Niemcy	25.5	26.9	26.4	32.0	34.3	29.6
Rosja	3.5	1.2	1.1	1.8	1.5	2.4
Rumunja	2.4	1.1	0.9	3.3	2.2	2.2
Stany Zjednoczone	12.9	13.9	12.5	0.8	0.8	1.4
Szwajcarja	2.1	2.7	2.9	0.8	0.7	1.5
Szwecja	2.0	2.1	1.6	5.8	4.4	3.7
Węgry	1.6	1.3	1.1	2.2	1.7	2.1
Włochy	2.9	2.5	2.6	2.1	1.9	1.7
Inne kraje	6.9	7.3	13.1	5.3	6.7	7.8

13. RUCH STATKÓW W PORCIE GDYŃSKIM

Rok i miesiące	WESZŁO: STATKI Ogółem	STATKI z ładunkiem	STATKI próżne	Pojemność netto reg. tonn	Ładunek tonn	Pasażerowie	WYSZŁO: STATKI Ogółem	STATKI z ładunkiem	STATKI próżne	Pojemność netto reg. tonn	Ładunek tonn	W tem węgla tonn	Pasażerowie	Przeciętne dni postoju
1924	27	—	—	14.352	631	949	27	—	—	14.352	9.086	—	6.618	—
1925	85	—	—	74.707	1.586	1.065	72	—	—	71.419	50.142	37.229	10.632	—
1926	298	17	281	204.767	179	764	303	291	12	208.194	413.826	402.246	6.385	4,4
1927	530	34	496	422.939	6.702	1.514	519	514	5	416.322	889.439	878.183	7.990	4,0
1928	1.108	204	904	985.004	190.133	3.062	1.093	971	122	973.646	1,767.215	1,741.489	20.066	4,0
III	73	12	61	61.801	5.208	25	74	66	8	63.671	118.233	113.211	1.339	3,7
IV	77	11	66	73.555	13.480	41	73	68	5	70.715	135.340	129.931	939	4,0
V	108	27	81	92.738	28.898	702	103	93	10	86.442	157.078	148.162	1.172	4,6
VI	110	32	78	88.370	37.504	332	114	98	16	95.139	156.916	155.212	1.956	4,5
VII	123	27	96	103.326	33.888	1.273	118	99	19	101.063	169.311	168.489	1.588	3,9
VIII	110	26	84	108.486	39.403	325	108	91	17	102.442	165.312	164.896	2.169	3,9
IX	114	14	100	102.212	7.040	247	118	108	10	108.569	197.219	197.061	2.283	3,9
X	85	10	75	80.268	2.892	31	88	80	8	83.431	158.381	157.475	2.438	3,7
XI	86	10	76	78.631	1.383	8	82	74	8	76.231	143.888	143.770	2.291	3,4
XII	98	19	79	90.452	11.641	66	86	79	7	80.093	151.811	150.780	2.832	4,1
1929														
I	106	17	89	90.625	11.424	7	118	106	12	113.182	206.588	201.853	1.847	5,7
II	30	4	26	25.577	3.328	2	9	6	3	8.163	8.221	6.976	505	5,1
III	46	12	34	40.691	24.343	1	51	47	4	39.707	96.968	96.938	—	24.3
IV	119	20	99	115.104	36.945	6	129	103	26	125.096	215.913	213.803	1.440	5.1
V	152	26	126	140.791	44.865	509	149	133	16	133.415	242.594	240.934	1.736	4.8
VI	169	36	133	174.755	50.222	2.177	173	137	36	179.210	251.686	247.494	2.172	—

14. PRZEWÓZ TOWARÓW NA KOLEJACH PAŃSTWOWYCH

PRZECIĘTNIE DZIENNIE W WAGONACH 15 TONNOWYCH

	Wagony naładowane na P. K. P.							Inne		Ogółem
	Do przewozu w kraju					Do wywozu zagranicę	Ogółem	Przyjęto od kolei zagranicz.	Tranzyt	
	Artykuły rolnicze	Surowce	Artykuły przemysłowe	Różne	Ogółem					
Marzec 1927	1,276	4,688	1,030	2,909	9,903	3,349	13,252	1,162	1,233	15,647
Czerwiec . . . „	936	4,971	1,084	2,962	9,953	3,246	13,199	1,121	1,147	15,467
Wrzesień . . . „	1,412	5,357	1,191	3,315	11,275	3,545	14,820	1,053	1,131	17,004
Grudzień . . . . „	1,830	5,372	835	2,811	10,848	3,272	14,120	1,037	969	16,126
Styczeń 1928	1,145	5,188	763	2,510	9,606	3,136	12,742	902	1,028	14,672
Luty . . . . „	1,276	5,693	903	2,819	10,691	3,120	13,811	1,135	1,232	16,178
Marzec . . . . „	1,412	5,372	1,127	3,291	11,702	3,233	14,935	1,283	1,351	17,569
Kwiecień . . . „	943	4,952	992	2,933	9,820	2,766	12,586	992	1,021	14,599
Maj . . . . „	911	5,011	1,134	3,248	10,304	3,116	13,420	1,094	1,081	15,595
Czerwiec . . . . „	1,062	5,595	1,292	3,582	11,531	3,417	14,948	1,172	1,194	17,314
Lipiec . . . . . . „	1,157	5,211	1,312	3,783	11,463	3,539	15,002	1,093	1,158	17,253
Sierpień . . . . „	1,299	5,780	1,289	3,821	12,189	3,737	15,926	1,166	1,202	18,294
Wrzesień . . . „	1,638	5,591	1,188	3,830	12,247	3,753	16,000	1,099	1,235	18,334
Październik . . „	3,908	5,991	1,180	4,006	15,085	3,817	18,902	1,074	1,160	21,136
Listopad . . . . „	4,241	5,950	974	3,925	15,090	3,766	18,856	1,091	1,010	20,957
Grudzień . . . . „	3,439	5,378	743	2,965	12,525	3,106	15,631	1,121	902	17,654
Styczeń 1929	1,345	5,824	798	2,664	10,631	3,080	13,711	1,039	1,011	15,761
Luty . . . . „	1,204	5,448	650	2,408	9,710	2,047	11,757	953	1,016	13,726
Marzec . . . . . „	1,606	5,910	847	3,070	11,433	2,686	14,119	1,061	1,305	16,485
Kwiecień . . . „	1,157	6,089	1,095	3,388	11,729	3,522	15,251	1,447	1,316	18,014
Maj . . . . „	1,108	5,651	1,068	3,261	11,088	3,267	14,355	1,160	1,033	16,548